

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se primesc. Manuscrisurile nu se retrimite.

INSERATE se primesc la **ADMINISTRAȚIUNEA** în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf., Max. Augenthaler & Emerich Lesner, Heinrich Sobalek, Rudolf Mosse, A. Oppelke Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Marolyi & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seară garmond pe o colonă 6 cr. și 30 tr. timbru pentru o publicare. — Publicării mai dese după tarife și învoială.

RECLAME pe pagina a 3.a o seriă 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

A N U L L X I .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.

Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-ii colectorilor.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 50, etajiu I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 72.

Brașov, Mercuri 1 (13) Aprilie

1898.

Nou abonament la Gazeta Transilvaniei

Cu 1 Aprilie st. v. 1898

s'a deschis nou abonament, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii foiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an . . . . . 12 fl.
pe șase luni . . . . . 6 fl.
pe trei luni . . . . . 3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an . . . . . 40 franci
pe șase luni . . . . . 20 „
pe trei luni . . . . . 10 „

Abonarea se poate face mai ușor prin **mandate postale.**

Administrațiunea

„Gazetei Transilvaniei“.

Morala politică deakistă.

Interesantă este paralela ce o face într-o foie apponyistă vechiul publicist ungar, contele Nicolae Bethlen, între Deak și Banffy, și adevărat nu atât între persoanele acestora, cât mai mult între sistemul de astăzi și cel de pe vremurile lui Deak.

„Deak și Banffy! aceste nume spun totul: Nepătare politică și corupțiune!“

Cu aceste cuvinte caracterizează amintitul publicist acea deosebire, „Deak“, dice el, „prin cinstă a ajutat Ungariei să învingă, Banffy prin corupțiune a adus-o la marginea prăpastiei. Dreptul și morala politică au fost stăna conducătoare a înțeleptului Deak. Astăzi însă, lucru dureros, ele nu mai sunt conducătoare în politică“.

Cu oarecare părere de rău spune contele N. Bethlen, că Banffy a luat

moștenirea lui Coloman Tisza, a aceluia bărbat, care și-a renegat principiile sale și pe căi imorale a format o majoritate spre a încunjura legea și a falsifica sistemul parlamentar. Banffy — esclamă el — seceră ce a sămănat Tisza.

Drept și morală politică! Frumose cuvinte!

Nu vom vorbi de ceea ce se citează în acest articol spre a dovedi morala politică a lui Deak în atitudinea sa „cinstită și curată“ față cu dinastia. Dér poate că nu este inoportun de a pune întrebarea, cum stă cu dreptul și cu morala politică a lui Deak și a „adeverăților“ săi aderenti în ce privește atitudinea lor față cu națiunile nemaghiare și în deosebi față cu Românii?

De aceștia se pare, că și-a uitat cu totul și contele Nicolae Bethlen, deși se mândrește a fi unul din cei mai mari adoratori ai lui Deak, și deși odinioară, pe când trăia încă Deak, d-l N. Bethlen a primit odată pe la sfârșitul anului 1868 chiar și o scrisoare dela Deak în cauza Românilor, pe care a fost publicată o în foia sa.

Vorbind de plângerile Românilor, Deak dicea lui Bethlen despre ei: „Ceea ce este încă de făcut, trebuie să se facă pe cale frățescă, sine ira et odio în înțelegere cu frații noștri (adecă cu Românii)“.

Ei bine, cum s'a manifestat morala politică deakistă față cu Românii? Cu ce ia ajutat pe aceștia ca să se potă bucura neștirbit măcar de acele sfărșituri de așa duse concesionii ce le-a făcut legislația dela 1868 în favorul limbei lor?

Va dice contele N. Bethlen, că tot sistemul Tisza-Banffy este de vină, că acele legi, pe cari se prefăceau, că le respectă, au fost încunjurate și călcate la fiă-care pas. Va dice, că rezultatele triste ale politicei guvernului față cu naționalitățile, sunt urmarea jocului fals ce

l'a jucat clica tiszaiștă, care a introdus absolutismul parlamentar și corupțiunea în țară.

Dér atunci, de ce nici măcar bărbații ca Nicolae Bethlen nu-și mai ridică glasul în contra turbatelor asal-turii, ce le face Banffy cu ai săi în contra naționalităților? Aceștia este „frățesca înțelegere sine ira et odio?“

Publicistul ungar ne pune în vedere, apropiata grupare a tuturor „adeverăților deakisti“ în jurul drapelului contelui Apponyi cu scop de-a forma „pe basa nepătării politice și a moralei politice“ o nouă majoritate.

Frumose propusuri, dér cum o să fiă cu puțință vreodată a înălța drapelul moralei politice, pe câtă vreme se exercită de către toți patrioții unguri fără deosebire, printr'un fel de complicitate tacită, cel mai imoral și cel mai condamnat despotism național față cu națiunile conlocuitoare nemaghiare?

Nou provisoriu?

Diarul Cehilor tineri „Narodni Listy“, care își primește informațiunile din izvoare acreditate, publică știrea, că guvernul contelui Thun are de gând, ca în vederea anului jubilar, să prelungească provisoriu pactului încă pe un an. Dēcă acesta îi va succede, atunci pentru întreg anul acesta va amâna „Reichsrath“-ul și va dispune asupra afacerilor imperiului pe baza § 14.

Diarele unguresci din Peșta reproducând această știre, dau expresiune nemulțămirii lor și mai ales cele guvernamentale se fac pară și foc de necaz, că hotărârea contelui Thun de-a prelungi provisoriu, va sili și pe baronul Banffy de-a cere și el prelungirea provisoriuului, ceea-ce nu-i va fi lucru ușor.

Sub titlul „dile grele“, guvernamentalul „Pesti Naplo“ scrie, că situația e privită acum din toate părțile cu mult pesimism. Dēcă guvernului Thun — dice organul mamelucesc — nu-i va succeda a face, ca proiectele pentru pact să treacă prin

desbaterile parlamentului vienes, atunci guvernului unguresc i-se ivesce întrebarea: la ce să se decidă și ce fel de soluțiune să propună Corônei? Se poate, că calculul contelui Thun este corect din punctul lui de vedere, însă prelungirea provisoriuului de către Ungaria, nu s'ar pute face așa de ușor. E de prevădut, că în acest punct se va ivi un conflict între cele două părți. Chiar și aceea parte a politicianilor unguri, cari mai mult țin la baza din 67, nu s'ar pute liniști cu una cu două în susținerea situației nesigure de azi, ci mai curând ar fi gata să pășescă pe calea tot atât de grea a regulării de sine stătătoare a afacerilor vamale și financiare ale Ungariei față de Austria. Chiar și art. de lege I din 1898 vorbește în sensul acesta.

Foia guvernamentală încheie dicens, că aici se începe momentul decisiv și tot această va fi începutul dărilor grele pentru politica maghiară, semnalată mai sus.

Sporirea flotei austro-ungare.

Scim, că admiralul Spann a cerut dela consiliul comun de miniștri, ce s'a ținut dăile trecute la Viena, un credit de 50—55 milioane fl. pentru sporirea flotei de război austro-ungare.

Un ofițer de rang mai înalt staționat în Fiume făcu în privința acăsta nise declarații remarcabile, pe cari le vedem publicate aproape în toate dăilele din Viena și Budapeșta. El dice, că politica colonială a monarhiei a fost neglijată până acum. De aici vine, că din punct de vedere al industriei și comerțului monarhiei față cu celelalte țări din Europa, Austro-Ungaria a rămas mult îndărât. Monarhia nu-și poate desvolta esportul, fiind-că n'are de bușeură în străinătate. Acestui rău trebuie să i-se pună capăt. La acăsta un deosebit prilej va da împărțirea Chinei. Monarhia austro-ungară nu-și poate asigura o pozițiune mai însemnată în comerțul cu China, decât prin câștigarea de colonii, mai ales că ea nu poate privi indiferentă la cuceririle, ce le fac celelalte puteri.

Este o mare greșală — continuă el — a ne provoca mereu la aceea, că mo-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Cum s'a distins

batalionul I grănițaresc năsăudean

in anii 1848/49?

De

Virgil Șotropa.

(Urmare.)

10. Stări încurcate în Ungaria. Legi contra națiunilor nemaghiare. Ișbucnirea revoluțiunii. Manifestul împărătesc.

Cam pe la jumătatea a doua a lui August, pe când batalionul nostru se afla parte în Leopoldstadt, parte în Pojun, elementele mai rezonabile și cuminți din monarhia, înțelegând intențiunile ascunse ale Maghiarilor, începură a protesta contra ruperei Ungariei de către monarhia și provocară regimentele grănițaresci, ca să nu se supună ministerului maghiar, ér unii comandanți, — cari lăsară să se bată soldații lor contra Sërbo-Croașilor, fură greu muștrați.

De altă parte însă camera deputați-

lor maghiari își pierdă cătră finea lui August timp de aproape șase dăile cu desbateră planului, cum să fiă maghiarisată într'egă armată. În principiu toți deputații erau de acord, că armata trebuie neapărat maghiarisată, și numai în privința procedurii difereau părerile: așa ministrul de război pretindea, ca regimentele să se maghiarizeze nu odată, ci pe rând, adecă mai cu încetul; alții cereau ca imediat să se introducă limba de comandă maghiară etc.¹⁾

Prin Septembrie apărură legea de recrutare, un făt al dietei, neprimit și nesancționat de monarh; cu toate acestea însă ministrul maghiar demândă să fiă pus în vîgore.

Intre punctele mai de căpetenie din amintita lege sunt și următoarele: Dieta dă ministerului împuternicirea să recruteze din într'egă țară până la 200.000 ostași, cari vor avea să se bată numai în patrie contra revoluționarilor (?) și la grănițe contra dușmanilor; însă afară de Ungaria nu vor fi scoși; limba comandai la aceste ba-

¹⁾ „Gaz. de Tr.“ Nr. 68 și 69 din 1848.

talione de honvedime va fi exclusiv cea maghiară, și îndată ce vor permite împrejurările, toate regimentele din Ungaria se vor maghiarisa cu desvîrsire; oficerii necunoscutori de limba maghiară nu vor mai fi în trebuință; armata într'egă va avea să jure pe constituția și pe independența națiunii maghiare etc. et.

Acăsta lege precum și cea scolastică apărută de-odată cu ea, erau anume croite, ca să nimicească pe celelalte națiuni din țară, și în prima liniă națiunea română și pe regimentele romănesci de grăniță, cari deja erau puse de împăratul Ferdinand la dispoziția ministerului maghiar, însă caridupă cum am vădut — totu-și nu se simțiră aplecate de-a jura pe constituția și de a-și vërșa sângele pentru independența națiunii maghiare.

Pentru grănițerii români nu e fără interes a aminti aci, că tot în Septembrie se mai luă în desbatere de către dietă și proiectul de lege privitor la munții regimentelor. Fiind însă luate în considerare, cu acăsta ocaziune, numai regimentele sęcuesci, se sculă deputatul român Onișiu și dice: „După cum ved, despre nefericiții

Români a uitat comisia cu totul; ea vorbește numai despre Sēcui, măcar-că în Transilvania se află și regimente romănesci de grănițe, cari încă pretind cu tot dreptul, ca munții să fiă ai lor. Despre aceștia încă ar trebui să se facă amintire în lege“. Astfel cu mare greu se lăsa înduplecată dieta de-a șterge din lege cuvântul „Sēcui“, și a lăsa numai cuvântul „grănițeri“, sub care să se potă înțelege și Românii.¹⁾

Din Ungaria fii trimisă la monarh o deputațiune de 100 inși, ca să-l rōge să sancționeze amintitele proiecte de legi, la ce Majestatea Sa răspunse rece, că va examina legile și rezultatul îl va aduce la cunoștință pe calea ministeriului.

În Austria însă asemenea se pregăti din partea ministerului de-acolo un lung memorandum cătră împăratul, în care acesta e rugat să nu întărească legile dietei maghiare, căci nici nu are dreptul la acăsta; cu atât mai puțin să sancționeze un alt ministeriu independent maghiar, care e spre răul monarhiei și chiar al Ungariei;

¹⁾ „Gaz. de Tr.“ Nr. 76 din 1848.

din comitatele Agram, Modrus, Fiume și Lika.

Redactor al foii legilor imperiale din Austria, după cum anunță „Wiener Ztg.“ dela 9 Aprilie n. a fost numit deputatul român bucovinean Dr. George Popovici.

Despre principesa Luiza de Coburg, — care și-a lăsat bărbatul, pe prințul Filip de Coburg, și trăese acum cu locotenentul de ulani *Mattasics-Keglevich* — „Münchenener Neueste Nachrichten“ publică următoarele: Nu este adevărat, că prințul Filip ar fi provocat la duel pe locotenentul *Mattasics-Keglevich*, ci din contră. Prințul Filip s'a vădit silit a face reproșuri nevestei sale pentru purtarea ei. Uneori și-a luat refugiu la *argumente drastice*, adică o bătea. Luiza, rușinată, ridică plângeri înaintea locotenentului cu care trăia în bune relații, ér acesta fără considerare, că ea este soția superiorului său, ca să-o răsbune provocă la duel pe prințul Filip. Drept caracteristică a prințesei, foia germană spune, că ea a fost în stare, ca în trei luni de zile să risipescă 38,000 franci numai pe pălării — drept, că pe credit. Tote gândurile, toate ideile ei se concentrău în gătirea de toalete. Dacă mergea neorî la Koburg séu la Reinhardbrunn ducea tot-deuna câte 40—50 lași mari cu haine și rochii. Acastă risipă grozavă pricinui mari goluri în venitele prințului. El voi dér se împiedecă această risipă nebună. Prințesa Luiza se adresă atunci către tatăl său, dér fără rezultat. În curând voi sé ia un împrumut de două milioane pe numele bărbatului său, dér nici această nu i-a succes. De aici au întreprins neînțelegerile mari, cari au făcut pe prințesa să fugă. Se dice, că prințul regent Alfred de Saxa-Coburg și-a dat învoirea la divorțarea părechii prințiare.

De pe vremea Turcilor. La Cinciserică, cu ocaziunea dărîmării unui zid, s'a aflat în el o cavitate, în care era un schelet legat cu lanț de un par. Capul era căcut lângă par. Se crede, că în timpul stăpînirii Turcilor un om a trebuit să fiă legat și zidit de viu în zid.

Starea séménăturilor în România este cât se pôte de bună și promițătoare. De asemenea și din alte state agricole sosesc în privința acésta sciri favorabile, afară de unele părți ale Statelor Unite și ale Rusiei, unde grăul a cam suferit din cauza înghețurilor din urmă. Scăderea prețurilor, ce s'a produs pe piețele americane, e resimțită și în tégururile noastre. La porturile dela Brăila și Galați operațiunile sunt foarte restrinse, mai ales în ce privește exportățiunile. Cucuruzul mai ales abia affă cumpărător.

In cestiunea manualelor de școlă.

Bărgău, Aprilie 1898.

Intre cestiunile bisericesc-școlare, cu cari se ocupă sinodul nostru arhidiececan an de an, este și aprobarea cărților de folosit ca manuale de învățămînt în școlile noastre populare elementare gr. or.

Principiile, de cari va fi fost condus până acuma sinodul arhidiececan ia aprobarea acestor fel de cărți pot să fiă foarte salutare din anumite puncte de vedere, în înțeles mai înalt, încât noi cesti mici nu suntem în stare a-le judeca și afla ușor avantajul, ce ni-ar aduce; de aceea ne-am cam mirat când șam văd și vedem că unele dintre asemenea cărți menite a fi folosite ca manuale de școlă, și cu deosebire cărți de cetire: „Abecedare“ și „legendar“ române și maghiare, chiar dintre acelea, cari au aprobarea ministerială și unele și a sinodelor din diecese, n'au primit încă și aprobarea sinodului nostru arhidiececan și prin urmare n'au concesiunea de a fi folosite și în școlă noastră, oprit fiind prin ordin consistorial.

Dacă motivul neaprobării și prin urmare al oprirei ar fi de natură pedagogică-didactică, atunci ea nu pôte fi, decât favorabilă școlii, în ca contrar însă neaprobarea este în detrimentul progresului școlar, și pôte ar fi mai consult a nu se practica.

Este în general cunoscut și recunoscut, că în timpul de aji și planul de învățămînt al acestor școle este îngrămădit cu atăta material de învățămînt, care trebuie eshauriat an de an, încât și când școlă lucră în împrejurările cele mai favorabile, și cu cele mai practice aparate, numai mai rar și cu mare greu se pôte eshauria cu un succes mai bun întreg materialul prescriș. Marea îngrămădire de material nu lasă școlarului destul timp pentru asocierea ideilor și intruparea lor, în mod neperitor, în minte. Ér apoi unde școlă e silită a lucra în împrejurări mai nefavorabile și cu mijloce mai puțin coréspondătoare, pe lângă cea mai mare bunăvoință și încordare nu se pôte ajunge la progresul școlar așteptat.

Pentru realizarea progresului școlar, una dintre recerînțele de căpeteniă este, ca să se folosescă ca manuale cărțile cele mai bune și apoi acestea să fiă exploatate cât se pôte de bine.

Cele mai bune cărți lucru firesc, sunt acelea, cari întrunesc mai mult și în mod mai apropiat de perfecțiune condițiunile didactice în raport cu spiritul timpului.

Exploatarea atêrnă apoi dela destoinicia învățătorului, și decă destoinicia de exploatare lipsește, lucru natural, că cartea singură cu anevoie va transmite școlarului nepricepător magazinul de cunoștințe, ce conține; puțin câștig se face, dér e mare pagubă pentru progresul general școlar, de-a perde timpul exploatând o carte mai sterilă, când ai la îndemână una mai bogată și mai coréspondătoare, mai ușor și mai cu temei ducătoare la scop.

Nu am de gând și de scop a face recensiunea tuturor cărților menite pentru a fi folosite ca manuale în școlă, spre a-le arăta părțile bune și pe cele defectușe, și apoi a arăta pe cea mai bună, căci, mic fiind, nici n'aș pute-o face acésta, deși a afla vina e ușor. Scopul meu este să atrag atențiunea Prea Veneratului sinod arhidiececan numai asupra împrejurării, că afară de cărțile aprobate și admise în școlile noastre mai sunt și altele, cari mie mi-se par foarte bune, ca: cele de „Mai mulți prietini ai școlii“, apoi ale lui Vasile Petri, I. Pop Reteganul etc., din maghiară a lui Koos și Goldiș etc., cari se pot folosi cu bun succes; de asemenea aș voi să atrag atențiunea asupra împrejurării, că ôre nu ar fi consult a se reveni și asupra acelui ordin de neadmitere a cărților și să se lase învățătorului mână liberă, ca în interesul general al progresului școlar să-și pôtă alege după liberă voie ca manuale de folosit în școlă sa de acelea, de cari mai mult îi place, căci pe acelea le exploatăză mai cu plăcere și prin urmare mai cu succes?

N'am făcut acésta din alt interes, decât din acela, de-a servi cauza progresului general școlar. Voesc să văd, ce vor mai dice și alții.

Un învățător din Bărgău.

Sciri mărunte din România.

— Ministrul de rășboi general Berendei a decis de a înființa pe lângă pyrotechnia centrală a armatei, *pyrotechnii regionale*, cari să furnisecă direct corpurilor de armată materialele necesarii. Un asemenea stabiliment se va înființa deocamdată la Craiova pentru corpul I de armată chiar în vara anului curent.

— Secțiunile Camerei au adoptat proiectul de lege din inițiativă parlamentară, prin care „Asociațiunea diaristilor din România“ e recunoscută ca *persônă morală și juridică*.

— Ministru-președinte Sturdza a cetit Sâmbătă, la Cameră, Mesagiul regal prin care *sesiunea Corpurilor Legiuitoré* se prelungesce până la 30 Aprilie st. v. inclusiv.

— În cercurile militare române se vorbește, că în cazul isbucnirii rășboiului între Spania și Statele-Unite, se va trimite o misiune română care să urmărescă luptele.

— D. general Berendei a depus în ședința de ieri a Camerei un proiect de lege privitor la contractarea unui împru-

mut de două-șeci milioane de lei pentru *complectarea armamentului armatei*.

— Consiliul comunal al Capitalei a votat o sumă de 70.000 lei, pentru înălțarea unui *monument al independenței*.

— Vineri la ôra 1 p. m. Academia Română a ținut ședința publică. A presidat M. S. Regele. La intrarea M. Sale tot publicul s'a sculat în picioare și a salutat pe Suveran. D. A. D. *Xenopol* a cetit mai întâi Constituția lui Ionița Sturdza din 1822, și apoi a vorbit despre originea partidelor conservator și liberal în Moldova. Au luat parte la acésta ședința solemnă aproape toți membrii Academiei și un public foarte numeros și distins.

— Elevii dela *școlă societății pentru învățătura poporului român* au fost Sâmbătă dimineță la Palat cu ramuri de salcie, conform tradițiilor bisericești creștine. M. S. Regele a primit în sala de jos a Palatului, urările elevilor, cari erau conduși de d-l Garboviceanu, profesor și deputat.

— O *dramă înfricoșată* s'a întemplat zilele trecute pe linia în construcție Călimănesc-Ritul Vadului. Lucrătorul italian Paulo Darforno, în serviciul construcțiunei acestei linii, care locuia într'o peșteră din apropiere, a fost găsit mort în peștera sa; ér cadavrul sfărîmat în bucăți. Din cercetările făcute rezultă, că nenorocitul a murit în urma imprudenței sale. Darforno, voinde să facă să sară în aer o stîncă din peștera sa, a luat o cantitate de dinamită și punând-o într'o ôlă a așezat-o lângă soba din peșteră. La un moment dat materia explosibilă a luat foc, pe când nenorocitul era încă în peșteră și explozia produsă l'a sfărîmat în bucăți.

Insula Cuba.

Un turist și scriitor distins, care a trăit mai mult timp pe insula Cuba, mărul de cêrtă dintre Spania și America, dă următoarea schiță asupra raporturilor vieții de acolo:

Înima omului bate puternic, când după o lungă călătorie pe mare pășese pe pământul acestei insule de-o măreție incomparabilă. Portul martim séménă unei tabere puternice. Ochiul vede pretutindeni trupele diferitelor arme și înaintea edificiilor publice patrula cu baioneta pe pușcă. În oteluri și în cafenele geme lumea, mai ales ofițeri, cari își petrec patriarchal fumând țigări-havanna. Ori încătrău privesci, pe strade o vieță veselă, musică și cântece și în tot locul veđi femei cu ochi negri ca noptea, fumând și ele havanna, purtând toalete parisiene și incunjurate fiind de ofițeri bruneti cu purtări elegante.

Când privesce omul acésta viață fără de griji, nu i vine de loc să cređă, că pe acésta insulă bântue o rescólă înfricoșată, ce amenință să se schimbe într'un rășboiu și mai înfricoșat. Am făcut cunoștința mai multor ofițeri spanioli, cari injurau rășboiul, ce bate la ușe, și ironisau cu aroganță spaniolă pe americanii. — Spaniolii au o poveste nu prea de salon, și se un tînăr căpitan, care se potrivește de minune la raporturile acestea. Povestea vorbește despre o cămilă și despre un purece. Cămila (Spania) îmbrăncese sub povara cea mare, ér purecile îi dice:

„Del pesote libro yo!

El camello respondio:

Gracie sennor elafante“.

(„Te liberez de marea povară!“ Și cămila răspunde: „Mulțămesc, ah elefantule!“)

Pe lângă tabloul viu și sgomotos al cafenelilor și teatrelor, apar sutele de nenorociți eșiți de prin spitale, pe cari îi chinuesc încă frigurile uciđătoare. Ei umblă amețiți de fôme pe dinaintea bisericilor și pe stradele înguste.

De pe înfățișarea porților ghicesci indată, că aici bântue un rășboiu. Ni s'a dat asistență armată, ca să visităm orașul. Am vădut cum toate plantațiile de tutun din împrejurime sunt pîrlite de flacăra insurecțiunei. Armele insurgenților sunt focul, dinamita, și tunerile în ascuns noptea. Când un insurgent surprinde pe vre-un străin, care

nu face parte din ceta lor, îi trage glonț, ori îl tócă în cap și-i dice: „*Que Dioshaya*“ (Să-ți dea Dumnezeu răpaos vecinic.) Intre insurgenți domnesce disciplină foarte severă. Cel ce se molescesce și vré să cedeze inimicului, devine fiul morții.

Când se întemplă atacuri între insurgenți și armata spaniolă, cei victorioși aplică fără cruțare și spaniolă asupra celor învinși: „*Ay de los vencidos!* (Vai! celor învinși!“.)

Aci tótă lumea se întrebă, când va isbucni rășboiul, care e mai bun în raport cu stările de aji provocate de insurecția?

NECROLOG. *Zoe D. Jonicovici* născ. F. Juga, în etate de 65 ani, după o scurtă suferință, împărțită fiind cu sf. Taine, a încetat din viață, astăzi la 2 ôre dimineța. Rămășițele pămîntesci ale fericitei defuncte se vor ridica Miercuri în 1 (13) Aprilie la 3 ôre p. m., din casa proprie, strada Hirschsch 22 și se vor depune spre vecinica odihnă în cimiterul gr. or. din Gróver.

Brașov, 30 Martie (11 Aprilie) 1898. Fiă-ți țerina ușoră.

G. M. Zănescu, nepot, în numele tuturor rudeniilor.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 11 Aprilie. Rășpunșul, ce l'a dat Maj. Sa cu ocaziunea presentării adresei omagiale a dietei, accentuează, că raporturile de drept public între Ungaria și țerile austriace au fost stabilite în mod durabil prin pactul dela 1867, și că basa la acésta au dat'o legile dela 1848.

Madrid, 11 Aprilie. În urma viziței, ce au făcut'o ambasadorii marilor puteri la d. Gullon, consiliul de ministrii a decis să acorde un *armistițiu insurgenților cubani*.

Madrid, 11 Aprilie. „Correspondencia“ anunță, că Spania pôte să primescă sfaturile amicale ale puterilor, dér nu pôte să cedeze pretențiunilor Statelor-Unite.

Madrid, 11 Aprilie. Ministrii întrebați de reporterii de diare, păstréză o rezervă mare în privința negocierilor diplomatice. Se dice, că bazele acestor negocieri sunt armistițiul și retragerea escadrelor americane din apele Cubane și Filipine. Dacă resbelul în Cuba nu se termină îndată, *Statele-Unite vor trebui să retragă ori-ce sprijin moral séu material insurgenților*.

Se crede, că d. Mac Kinley va amâna din nou presentarea mesagiului séu congresului Statelor-Unite. „Epoca“ presupune, că el va fi presentat Vineri.

Madrid, 11 Aprilie. O notă oficială dice, că *guvernul autorisecă pe generalul Blanco*, comandantul trupelor spaniole pe insula Cuba, să publice o *suspendare a ostilităților pentru timpul ce va crede el prudent*, pentru a prepara și a înlesni pacea.

Washington, 11 Aprilie. Mesagiul președintelui către congres respinge categoric recunoscerea insurgenților cubani ca putere beligerantă, aprobă însă întrebuițarea de forță armată din partea Americii, spre a termina inimicițiile în insula Cuba. *Dacă armistițiul Cuban își va împlini scopul, America va păstra pacea*.

Zarafia băncei comerciale ungare din Budapesta V. Dorotheagasse 1. Capital în acții 15 milioane fl. Fondul de rezervă 11 milioane fl. Vinde losuri valabile pentru clasa I-a.

La a II-a loteriă de clasă ung. costă $\frac{1}{1}$ 6 fl., $\frac{1}{2}$ 3 fl., $\frac{1}{4}$ 1 fl. 50 cr., $\frac{1}{8}$ 75 cr. după trimiterea sumei, séu cu rambursă. Fiăcărui cumpărător i-se trimite planul oficial al loteriei.

Losurile sunt provădute cu stampilia institutului, comănde se fac fără întârziere, avënd losurile căutare mare.

☞ Câștigurile cele mai multe la tragarea loteriei I. au eșit la losurile cumpărate dela Institutul nostru.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșanu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 11 Aprilie 1898.

Renta ung. de aur 4%	120.80
Renta de corone ung. 4%	99.30
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	119.20
Impr. cail. fer. ung. in argint 4 1/2%	100.20
Oblig. cail. fer. ung. de est. I. emis.	122.10
Bonuri rurale ungare 4%	97.15
Bonuri rurale croate-slavone	97.75
Imp. ung. cu premii	160.50
Losuri pentru reg. Tisei si Segedin.	140. —
Renta de argint austr.	101.95
Renta de hartie austr.	101.70
Renta de aur austr.	121.25
Losuri din 1860	143.60
Actii de ale Bancii austro-ungare.	920. —
Actii de ale Bancii ung. de credit.	373.50
Actii de ale Bancii austr. de credit.	333.50
Napoleonori	9.54
Marci imperiale germane	58.85
London vista	120.75
Paris vista	47.70
Rente de corone austr. 4%	101.55
Note italiene.	45. —

Cursul pieței Brasov

Din 12 Aprilie 1898

Banota rom. Camp.	9.50	Vend.	9.52
Argent ron an. Camp	9.47	Vend.	9.49
Napoleon/ori. C mp.	9.51	Vend.	9.53
Galbeal Camp.	5.62	Vend.	5.63
Ruble Rusesci Camp.	127. —	Vend.	128. —
Marci germane Camp.	58.50	Vend.	—
Lire turcesci Camp.	10.70	Vend.	—
S riz. fono. Albina 5%	101. —	Vend.	102. —

Numai pentru particulari se trimite postavuri.

Un Coupon de 3.10 metri lung, suficient pentru o garnitură de haine bărbătești costă numai

fl. 3.10	stofă bună
fl. 4.30	" "
fl. 7.50	" fină
fl. 8.70	" mai fină
fl. 10.50	" foarte fină
fl. 12.40	" engleză
fl. 13.95	" Kamgar

Un coupon haine negri de salon fl. 10. —
Stofe pentru pardisouri de fl. 3.25 m. in sus:
Loden colorit frumoasă 1 Coupon fl. 6. — 1 Coupon fl. 9.95: Peruviene, Doskings, Stofe pentru haine de asplaiță de stat, cai ferate.
Stofe pentru talare de juri, Kamgar fin, Cheviots, Stofe pentru uniforme de flantați, gendarmi etc. etc. trimite cu prețurile fabricii recunoscută ca solidă și reală.

Depozitul fabricii de postav **Kiesel-Amhof in Brünn.**
Mostre gratis și franco. — Liferare conform mostrei.

P. T. public se face atent, că cumpărând direct dela fabrică are mai mare avantaj ca dela alții. Firma Kiesel-Amhof in Brünn trimite stofe cu prețurile fabricii fără adaos sau rabatul ce-l socotesc croitorii. 65, 11—24

UN PAHAR

de limonadă răcoritoare cu 2 cr. se poate prepara din **Bonbonele de Limonadă** renumite ale lui Marsner, cu această marcă de contravenție

firma: **Prima fabrică boemă de „Confetură orientale și Chokolade“ in Königl. Weinbergen—Praga**
A. Marsner.
Se capătă pretutindenea.
Se trimite ori și unde franco cu rambursă de fl. 7. —. Un pachet 5 Klgr. cu 100 cutițe de bombone.

Contra tusei și regușei

ca cel mai bun mijloc se recomandă **bonbonele „Veronica arvensis“** ale lui **Réthy.** — Prețul 1 dosă 30 cr. 5 doze trimite franco „farmacia la Vultur“ din **B.-Csaba.** — Numai dozele cu subscrierea de jos sunt veritabile.

10—0,1463

Dr. Réthy Béla
gyógyász

ANUNCIURI
(insertiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscrierei administratiunii. In cazul publicării unui anuntiu mai mult de odată se face scădemânt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe ori.

Administr. „Gazeta Trans.“

Lucrări de legătorie de cărți.

Wilhelm Haydecker

legător de cărți, și lucrător de galanterii, **Brașov, Strada Porții Nr. 22.**

Recomandă Onoratului public dela oraș și dela sate

Legătoria sa de cărți,

ce există de 14 ani cu cel mai bun renume și este mult mărită și din nou arangiată cu 9 mașini diferite.

Se efectuează toate lucrările ce cad in sfera legătoriei de cărți, dela cea mai simplă carte de școală legată, până la cea mai fină legătură de lux in piele, catifea, mătase, plus, pânză etc. executând cât se poate de bine și de exact.

Având lucrători de toate speciile esecelent pregătiți, această legătoria de cărți poate se esecute iute și foarte ieftin tot ce se poate cugeta mai bun in aceste lucrări.

Lucrări de galanterii, passepartout, cartouche etc. in toate esecutiunile posibile.

Despărțemânt deosebit pentru legarea cărților comerciale, protocoalelor pentru autorități și oficiilor comunale, cu un personal anume instruit pentru acesta; cel mai durabil și cel mai practic mod de legat.

Tipăresce inscripțiuni pe pantlici de cununii și la stéguri etc.

WILHELM HAYDECKER,

legător de cărți,

Strada porții Nr. 22.

Strada porții Nr. 22.

AVIS!

Prenumeratiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potă face și renoi ori și când dela 1-ma și 15 a fie-cărei luni.

Domnii abonați să binevoiască a arăta in deosebi, când voiesc ca espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonează din nou să binevoiască a scrie adresa anuntit și se arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Numere singurate din „Gazeta Transilvaniei“ a 5 or. se potă cumpăra in librăria Nicolae Ciurcu și la Eremias Nepoții.

CERCAȚI NOROCUL LA

A doua loterie de clasă ungară.

Tragerea întâiă deja la 11 și 12 Maiu.

Din 100,000 losuri, ce s'au emis, 50,000 losuri se trag cu câștig, prin urmare

„tot al doile los câștigă.“

Câștigul cel mai mare in cas favorabil este

Un Milion Coróne.

Mai rămân 49.999 câștiguri, cari se vor trage suma de **două-spre-dece milioane coróne.**

Los intreg a fl. 6.—, jumătate a fl. 3.—, a patra parte a fl. 1.50, a opta parte a 75 cr.

Se capetă diferite numere la

Casa de bancă

Iacob L. Adler & Bruder

singurul **COLECTOR PRINCIPAL** al loteriei de clasă ung. in Brașov.

9—20, 187